

גבולות היחידה: פרק כח

הערה: חלק שני (מתוך שניים) יש להקדיש ליחידה שיעור כפול

נושא היחידה: פירוט הברכות והקללות בברית ערבית מואב

כתבה: עינת ריינוס

הסבר כללי: בשיעור נתבונן בברכות ובקללות השונות ונארגן אותן לפי תחומים

פתיחה:

נפתח בתרגיל כתיבה קצר. נספר לתלמידים כי בתיכון של בנכם, הוחלט להוציא את התלמידים לטיול שטח' שמטרתו לפתח את האחריות והעצמאות של התלמידים. לכל אורך הטיול יוטלו עליהם משימות כמו: הכנת אוכל, הבערת אש, ניווט בשבילים, הקמת מאהל ללינה ושמירה בלילה. הצוות ביקש מההורים לרשום דגשים שונים, דברים שאנו רוצים להזכיר לתלמידים לקראת הטיול. נבקש מהכיתה: על כל אחד לרשום במחברת חמש נקודות שלדעתו חשוב להזכיר לתלמידים לפני היציאה לטיול.

שיתוף. נניח את הרשימות בצד ובסיום השיעור נתייחס אליהן שוב.

עיון בפסוקים:

הצעה: לחלק את הלוח בתחילת השיעור לשני חלקים: מימין- נתייחס לברכות, ומשמאל- לקללות.

לוח: (כותרת) הברכות בשמירת המצוות- פס' א- יד.

נבקש מהתלמידים להבחין בזמן קריאת הפסוקים, בשלושה חלקים שבקטע: כלל, פרט וכלל. לאחר

הקריאה נאזין ונרשום את מבנה פסוקי הברכות **בלוח:**

א-ב: פתיחה - **כלל**

ג- יב: - **פרט**

יג- יד: חתימה - **כלל**

הערה: חשוב מאוד שהמורה יכיר את הפסוקים, כדי שיוכל לבאר לתלמידים מילים קשות, או שלפחות

ירשום לפניו פירושי מילים. הפרק שלנו ארוך מאוד ולא נלמד את כל הפרטים המופיעים בו. מומלץ

להיעזר בפירוש 'דעת מקרא'.

נחלק את התוכן של הברכות לברכות העוסקות באדם היחיד ובברכות לכל העם.

ליחיד: בתחומים שונים:

בריאות- ברוך פרי בטנך, ברוך אתה בבואך ובצאתך(תלך לבטח, בשלום)

פרנסה- בין בעיר (בעבודות כמו מלאכה, משא ומתן) ובין בעבודת השדה תצליח ותתעשר-ברכה באסמיק,

והלית גויים רבים.

לעם:

עליונות על הגויים-יקימך ה' לו לעם, הגויים ייראו מאיתנו.
נצחון האוייבים- ונתנך ה' לראש ולא לזנב,
וגשמים בזמנם.

נשאל: מה אנחנו מרגישים כשאנו קוראים, שומעים את הברכות? – רצוי לרשום על הלוח. (ישמש אותנו בהמשך להקבלה עם הקללות) – שמחה, תקווה, אמונה ועוד. (הצעה: בכיתות שקשה להן להתבטא בשפה רגשית, ניתן לרשום על דפים רגשות שונים, להביא לפניהם והם יבחרו).

לוח (כותרת משמאל): הקללות באי קיום המצוות. פס' טו- סח.

הקטע שלפנינו ארוך מאוד, לפנינו שתי הצעות לקריאת הפסוקים:

1. קריאה בקול ע"י המורה – יש לשים לב לטעמים המחלקים את הפסוק וכן, לקרוא בצורה ברורה (אך לא איטית) כי ישנן הרבה מילים חדשות.
2. לתת לתלמידים לקרוא בזוגות- גם להם נזכיר כי, לפנינו מילים שאינן מוכרות.

לפני הקריאה נחלק את הכתה לשש קבוצות (כשהם ישובים במקומותיהם), לכל קבוצה ניתן תחום אחד שאליו הם צריכים לשים לב בזמן הקריאה, באופן מיוחד. אם הם נתקלים בפסוק שעוסק בתחום שלהם- עליהם לציין אותו במחברת.
התחומים הם:

קללות היחיד: (1) בריאות (2) פרנסה (3) משפחה.

קללות לעם כולו: (4) פגיעה בטבע (5) השפלה (6) מלחמה

נקרא ונסכם: (חשוב לומר שהפרטים רבים מאוד ולא כולם יובאו כאן)

קללות היחיד:

בריאות- מחלות גוף- למשל: שחפת, קדחת, שחין. מחלות נפש-שגעון, לב רגז (פחד ודאגה תמידיים), דאבון נפש (עצב קבוע, דכאון).

פרנסה- היבול יפגע- למשל ע"י דבר, מגרעת (=הפסד בעבודה) בהמות העבודה יפגעו ויגזלו משפחה- אישתך ובניך ילקחו.

קללות לעם-

פגיעה בטבע- לא ירדו גשמים (והיו שמיך...נחושת) והאדמה לא תצמיח, זרע רב תוציא השדה ומעט תאסוף (היבול יפגע מארבה, תולעת, נשירה)

השפלה- והיתה נבלתך למאכל (גופות הנופלים במלחמה יופקרו), עשוק וגזול (תהיה נרדף ע"י האויבים), והיית למשל ולשנינה (נהיה בזויים ובודדים בארצות הגלות), רעב, חוסר כל, ונשאתם במתי מעט(רק מעט אנשים יוותרו בחיים) והפיצך ה' בכל העמים, ולא יהיה מנוח לכף רגלך.

מלחמה- ניגף לפני אויבך(נפסיד במלחמה), ונתן עול ברזל על צוארך (עבודת), גוי עז פנים (שלא ירחם על זקן או צעיר), מצור, ואכלת פרי בטנך(מרוב רעב במצור), והשיבך ה'מצריים...והתמכרתם שם לעבדים ואין קונה.

נדגיש כי, גולת הכותרת של הקללות זה: איבוד חירות העם וכמו שראינו, זה נעשה בהדרגתיות.

כמו כן, נחدد את המושג קללה: בשונה ממה שאנחנו משתמשים לפעמים היום - קללה זו לא רק מילה לא יפה, אלא זה דבר רע שיקרה לנו אם לא נקיים את מצוות ה', או במילים אחרות- תוצאה של בחירה במעשים לא טובים.

- נשאל: אלו רגשות עולים בנו כשאנו לומדים את הקללות?- רצוי לרשום את הרגשות במקביל לאלה שציינו קודם ביחס לברכות.

הצעות להמחשה:

כל זוג יבחר אחת מהברכות ויצויר בעקבותיה ציור מתאים. בשלב השני, כל זוג ישתף באיור שהכין והכתה תצטרך לנחש לאיזו ברכה מהפסוקים הוא מתייחס.

מסרים והפנמה:

חשוב לדעת, כי הרבה מהקללות, לצערנו, אכן באו עלינו: הושמנו במצור, יצאנו לגלות פעמיים, חוינו שנות בצורת ועוד. אך חשוב עוד יותר לשים לב לברכות הגדולות שה' נתן לנו: שבנו לא"י, הפרחנו את האדמה, יש לנו צבא חזק ושלטון עצמאי.

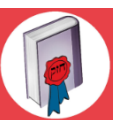
מבט שלם:

הפרק שלנו מופיע בסוף פרשת כי תבוא, והוא ממשיך את נאומו האחרון של משה לספר דברים.

סיכום:

נזכיר לתלמידים את תרגיל הפתיחה שערכנו. כמה היה חשוב לנו להזכיר לתלמידים להיזהר מאש, מטעויות בדרך וכו'. כך גם הקב"ה, לפני הכניסה לא"י, דואג ומזהיר אותנו שנזכור להיות נאמנים לדרך התורה למרות שנחיה חיים עצמאיים. וזאת מתוך ידיעה שבארץ תהינה הרבה יותר אפשרויות לחטוא בעבודה זרה ולהתרחק מה'.

הרחבה והפניות למקורות נוספים:

1. ניתן לציין כי, ישנו מנהג בחלק מקהילות אשכנז, שקוראים את הקללות בקול מעט יותר נמוך ומהר יותר מהקריאה הרגילה. וגם, בבית כנסת תימני כיום לא מתרגמים את פסוקי הקללות לארמית כמו בכל פרשה, על מנת שהם ישארו חתומים.

2. ישנן ברכות שנלקחו מהפרק שלנו ומופיעות בתפילה: "ונתןך ה' לראש ולא לזנב" - בברכות על הסימנים בראש השנה.

"יתן ה' את אויביך הקמים עליך ניגפים לפניך" - מי שברך לחיילי צה"ל.

3. ברכה וקללה מאדם או מהקב"ה. למה זה כ"כ מפחיד/ משמח לקבל ברכה/ קללה? - למילים יש כח, אנו שומעים אותן והן הולכות איתנו ומשפיעות על הביטחון ביכולות שלנו ועוד.

4. פס' מז- "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל"- למה חשובה השמחה בעבודת ה'? לאן מובילה התחושה שיש לי הכל?

נספח: טבלא המרכזת בקצרה את הנלמד:

קללות	ברכות	
פסוקים העוסקים לרוב בפרט וביניהם משולבים גם פסוקים כלליים	כלל פרט כלל	מבנה
לשון יחיד וגם רבים	לשון יחיד	לשון
<u>ליחיד</u> : בבריאות: מחלות גוף ונפש, בפרנסה: פגיעה ביבול ובבהמות, במשפחה: אשתך ובניך ילקחו. <u>לעם</u> : גשם משמיד, השפלה בין העמים, הפסד במלחמות, מכירה לעבדים ופיזור בגלות.	<u>ליחיד</u> : שפע פרנסה, בריאות, עושר. <u>לעם</u> : עליונות על הגויים, נצחון האוייבים וגשמים בזמנם.	תוכן בקצרה
פחד יראה השפלה זעזוע	תקווה שמחה אמונה אושר	תחושות מלוות

